

bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 180, of. 404,
MD-2004, Chișinău, Republica Moldova / Republic of Moldova
бул. Штефан чел Маре 180, оф. 404,
MD-2004, Кишинёв, Республика Молдова
+373 22 212 817; info@egalitate.md; www.egalitate.md

AVIZ CONSULTATIV
din 26 iunie 2025
cauza nr. 32/25

Membrii Consiliului participanți la examinarea sesizării:

Ian FELDMAN – președinte

Carolina BAGRIN – membră

Gheorghina DRUMEA – membră

Victorina LUCA – membră

Andrei LUNGU – membru

I. Motivul și faptele sesizării

- 1.1 Consiliul pentru egalitate, la data de 06 februarie 2025, a primit spre examinare plângerea depusă de către dl AAAA privind pretinsa discriminare în acces la servicii și bunuri disponibile publicului pe criteriul de dizabilitate. În plângere, petiționarul a invocat că modificările operate la Regulamentul cu privire la modul de aplicare a facilităților fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 474/2016 dezavantajează persoanele cu dizabilități severe locomotorii, întrucât restricționează categoriile de mijloace de transport pasibile a fi importate de acestea cu aplicarea facilităților fiscale și vamale. În particular, petiționarul a indicat asupra imposibilității de a importa un vehicul nereutilat, menționând că deși este persoană cu dizabilități locomotorii, nu necesită reutilizarea mijlocului de transport.

II. Temeiul emiterii avizului consultativ

- 2.1 Consiliul, conducându-se de prevederile art. 12 alin. (1) lit. a) și lit. f) din Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității și pct. 19, 21 lit. a) din Legea nr. 298/2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru egalitate, decide emiterea prezentului aviz consultativ.

III. Dreptul național și internațional relevant

- 3.1 **Constituția Republicii Moldova, art. 16 alin. (2)** Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau origine socială.
- 3.2 **Convenția Privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, art. 4 „Obligații generale” alin. (1)** Statele Părți se angajează să asigure și să promoveze exercitarea deplină a drepturilor și libertăților fundamentale pentru toate persoanele cu dizabilități fără nici un fel de discriminare pe criteriu de dizabilitate. În acest scop, Statele Părți se angajează: **lit. (a)** Să adopte toate măsurile legislative, administrative și de altă natură pentru implementarea drepturilor recunoscute în această Convenție; **lit. (b)** Să întreprindă toate măsurile corespunzătoare, inclusiv cele legislative, pentru a modifica sau aboli legile, regulile, obiceiurile și practicile existente, care constituie discriminare a persoanelor cu dizabilități; **lit. (c)** Să țină cont de protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu dizabilități la elaborarea politicilor și programelor; **art. 9 „Accesibilitatea” alin. (1)** Pentru a da persoanelor cu dizabilități posibilitatea să ducă o viață independentă și să participe deplin la toate aspectele vieții, Statele Părți vor lua măsurile necesare pentru a asigura accesul persoanelor cu dizabilități, în egală măsură cu ceilalți, la mediul fizic, la transport, la informații și comunicare, inclusiv tehnologii și sisteme informaționale și de comunicare, și la alte utilități și servicii la care are acces publicul larg, atât în localitățile urbane, cât și în

localitățile rurale. Aceste măsuri, care vor include identificarea și eliminarea obstacolelor și barierelor care împiedică accesul persoanelor cu dizabilități, se vor referi printre altele la: **lit. (a)** Clădiri, drumuri, mijloace de transport și alte utilități interioare și exterioare, inclusiv școli, case, instituții medicale și locuri de muncă; **art. 19 „Viața independentă și incluziune în comunitate”** Statele Părți la prezenta Convenție recunosc dreptul egal al tuturor persoanelor cu dizabilități de a trăi în comunitate, cu dreptul egal de a alege cu a celorlalți, și vor lua măsuri eficiente și adecvate pentru a se asigura că persoanele cu dizabilități se bucură pe deplin de acest drept și de deplina incluziune în comunitate și participare la viața acesteia, inclusiv asigurându-se că: **lit. b)** persoanele cu dizabilități au acces la o gamă de servicii la domiciliu, rezidențiale și alte servicii comunitare de suport, inclusiv la asistenta personală necesară vieții și integrării în comunitate, precum și pentru prevenirea izolării sau segregării de comunitate; **lit. c)** serviciile și facilitățile comunitare pentru populație în general sunt disponibile în aceeași măsură persoanelor cu dizabilități și răspund nevoilor acestora.

3.3 Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității art. 1 alin. (1) Scopul prezentei legi este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate sub jurisdicția Republicii Moldova în sferile politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, origine națională, etnică și socială, statut social, cetățenie, limbă, religie sau convingeri, vârstă, sex, identitate de gen, statut matrimonial, orientare sexuală, dizabilitate, stare de sănătate, statut HIV, opinie, apartenență politică, avere, naștere sau orice alt criteriu; **art. 2 discriminare** – orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți, interese legitime și beneficii ale persoanei sau ale unui grup de persoane, precum și susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile protejate, reale sau presupuse, în afară de cazul în care acestea se justifică în mod obiectiv și rezonabil, printr-un scop legitim și dacă mijloacele de atingere a acelui scop sunt proporționale, adecvate și necesare; **discriminare indirectă** – orice prevedere, acțiune, criteriu sau practică aparent neutră care are drept efect dezavantajarea unei persoane față de o altă persoană în baza criteriilor protejate, în afară de cazul în care acea prevedere, acțiune, criteriu sau practică se justifică în mod obiectiv și rezonabil, printr-un scop legitim și dacă mijloacele de atingere a acelui scop sînt proporționale, adecvate și necesare; **art. 3** Subiecți în domeniul discriminării sunt persoanele fizice și juridice din domeniul public și privat; **art. 4** Formele grave ale discriminării sunt: **lit. a)** promovarea sau practicarea discriminării de către autoritățile publice; **lit. f)** discriminarea continuă sau prelungită; **art. 6** Orice formă de discriminare este interzisă. Promovarea unei politici sau efectuarea unor acțiuni sau inacțiuni care încalcă egalitatea în drepturi a persoanelor trebuie să fie înlăturată de autoritățile publice competente și sancționată conform legislației; **art. 8 alin. (1)** Este interzisă orice formă de discriminare privind accesul la următoarele servicii și privind furnizarea acestora: **lit. a)** serviciile oferite de autoritățile publice.

3.4 Regulamentul de activitate al Consiliului pentru egalitate, aprobat prin Legea nr. 298/2012, pct. 19. În exercitarea atribuțiilor de prevenire și eliminare a discriminării și de asigurare a egalității tuturor persoanelor care se consideră victime ale discriminării, Consiliul adoptă decizii, avize consultative, acte de constatare, acorduri de conciliere și alte acte, întocmește demersuri și sesizări, elaborează studii și rapoarte, prezintă informații și depune solicitări; **pct. 21. lit. a)** În scopul perfecționării legislației și al schimbării practicilor în vederea prevenirii și combaterii discriminării și asigurării egalității, Consiliul analizează corespunderea legislației cu standardele privind nediscriminarea și înaintează propuneri de modificare a legislației în vederea prevenirii și combaterii discriminării și asigurării egalității.

3.5 Codul Fiscal nr. 1163/1997, art. 124 alin. (14) Se scutesc de accize mijloacele de transport, indiferent de termenul lor de exploatare: **pct. 1** importate și livrate pentru transportarea persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor în temeiul prevederilor art. 49 alin. (3) din Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități (reutilitate în mod corespunzător), clasificate la poziția tarifară 8703 (cu capacitatea cilindrică a motorului de până la 2500 cm³ inclusiv); Pot beneficia de facilitatea fiscală respectivă atât beneficiarii, cu condiția utilizării mijloacelor de transport menționate exclusiv în conformitate cu destinația lor finală, cât și persoanele terțe care au importat aceste mijloace de transport către beneficiari.

3.6 Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, art. 2 În sensul prezentei legi, noțiunile principale se definesc după cum urmează: *persoană cu dizabilități* – persoană cu deficiențe fizice, mintale, intelectuale sau senzoriale, deficiențe care, în interacțiune cu diverse bariere/obstacole, pot îngreuna participarea ei deplină și eficientă la viața societății în condiții de egalitate cu celelalte persoane; *dizabilitate* – termen generic pentru afectări/deficiențe, limitări de activitate și restricții de participare, care denotă aspectele negative ale interacțiunii dintre individ (care are o problemă de sănătate) și factorii contextuali în care se regăsește (factorii de mediu și cei personali); *adaptare rezonabilă* – modificările și ajustările necesare și adecvate, care nu impun un efort disproporționat sau nejustificat atunci când este necesar, pentru a permite persoanelor cu dizabilități să se bucure sau să-și exercite, în condiții de egalitate cu ceilalți, toate drepturile și libertățile fundamentale ale omului; **art. 6 alin. 2** Statul deține responsabilitatea pentru elaborarea politicilor naționale de prevenire și tratament al dizabilităților, de reabilitare, adaptare rezonabilă și incluziune socială a persoanelor cu dizabilități, respectând drepturile și obligațiile părților (ale statului, pe de o parte, și ale beneficiarilor, pe de altă parte), asigură, în colaborare cu organele abilitate, cu organizațiile responsabile și nemijlocit cu beneficiarii, implementarea obiectivelor legale, stipulează drepturile și obligațiile părților; **art. 49 alin. (3)** Persoanele cu dizabilități ale aparatului locomotor pot alege, la cerere, în schimbul compensației prevăzute la alin. (2), dreptul de a importa, o dată la 5 ani, cu scutire de drepturi de import, un mijloc de transport destinat transportării lor, clasificat la poziția tarifară 8703 (cu capacitatea cilindrică a motorului de până la 2500 cm³ inclusiv), indiferent de termenul de exploatare, conform prevederilor Codului vamal, ale Codului fiscal și ale Legii nr. 1380/1997 cu privire la tariful vamal; Se permite conducerea mijloacelor de transport introduse în condițiile menționate la art. 124 alin. (14) lit. a) din Codul fiscal, art. 28 lit. z) prima liniuță din Legea nr. 1380/1997 cu privire la tariful vamal și art. 20 alin. (4)¹ lit. a) din Codul vamal doar de către persoanele cu dizabilități ale aparatului locomotor sau de către persoanele abilitate cu atribuții de însoțire/îngrijire a acestora, în condițiile stabilite de Guvern. Conducerea mijloacelor de transport destinate transportării persoanelor cu dizabilități de către alte persoane decât cele menționate mai sus și fără respectarea condițiilor stabilite de Guvern, pe perioada aflării acestora în posesia și folosința persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor, se sancționează conform legislației în vigoare.

3.7 Codul vamal nr. 95/2021, art. 5 pct. 22) drepturi de import – taxă vamală care trebuie plătită la importul mărfurilor, taxă pe valoarea adăugată și accize a căror încasare este atribuită Serviciului Vamal; **art. 277²⁵** Sunt scutite de taxa vamală: **pct. 13** mijloacele de transport, indiferent de termenul de exploatare: **lit. a)** importate și, după caz, livrate cu titlu gratuit pentru transportul persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor, în temeiul prevederilor art. 49 alin. (3) din Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități (reutilitate în mod corespunzător), clasificate la poziția tarifară 8703 (cu capacitatea cilindrică a motorului de până la 2500 cm³ inclusiv); **lit. b)** importate și livrate cu titlu gratuit (donație), destinate pentru: – scopuri medicale, clasificate la pozițiile tarifare 8702 și 8703; – stingerea incendiilor, clasificate la poziția tarifară 870530000; – curățarea străzilor, împrăștierea materialelor, colectarea deșeurilor, clasificate la poziția tarifară 8705. Pot beneficia de facilitatea fiscală și vamală respectivă atât beneficiarii, cu condiția utilizării mijloacelor de transport menționate exclusiv în conformitate cu destinația lor finală, cât și persoanele terțe care au importat aceste mijloace de transport către beneficiari. Beneficiarii și persoanele terțe nu pot comercializa, transmite în locațiune, uzufruct, leasing operațional sau financiar mijloacele de transport menționate. În cazul în care aceste prevederi nu se respectă, cuantumul drepturilor de import se calculează și se achită de către beneficiar sau de către persoana terță, în funcție de cine a plasat aceste mijloace de transport sub regimul de import, din valoarea în vamă a mijloacelor de transport și/sau din capacitatea cilindrică a motorului la data importului. Prin derogare de la aceste prevederi, după expirarea termenului de 5 ani de la data beneficiarii de scutirea de drepturi de import, beneficiarilor din rândul persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor li se permite comercializarea mijloacelor de transport.

3.8 Hotărârea Guvernului nr. 474/2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de aplicare a facilităților fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport

cu destinație specială, pct. 14. Persoanele cu dizabilități ale aparatului locomotor pot alege, la cerere, în schimbul compensației prevăzute la art. 49 alin. (2) din Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, dreptul de a importa, o dată la 5 ani, cu scutire de drepturi de import, un mijloc de transport (reutilat în mod corespunzător), clasificat la poziția tarifară 8703 (cu capacitatea cilindrică a motorului de până la 2500 cm³ inclusiv), indiferent de termenul de exploatare; **pct. 15.** Pentru a beneficia de facilitatea respectivă persoana cu dizabilități locomotorii adresează o cerere structurilor teritoriale de asistență socială de la locul de trai prin care solicită renunțarea la compensațiile specificate la art. 49 din Legea nr. 60 din 30 martie 2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, iar structura teritorială de asistență socială, în termen de până la 3 zile lucrătoare, eliberează certificatul privind solicitarea beneficiarului de a renunța la compensații în schimbul facilităților fiscale și vamale respective; **pct. 15¹.** Prin prezentul Regulament, mijloacele de transport reutilate în modul corespunzător reprezintă mijloacele de transport: **lit. a)** care sunt utilizate cu agregate necesare și cu mecanisme speciale pentru adaptarea acestora corespunzător necesităților persoanelor cu dizabilități locomotorii – în acest caz, persoana cu dizabilități locomotorii este conducătorul mijlocului de transport cu destinație specială; sau **lit. b)** care sunt construite/adaptate special pentru transportarea persoanelor cu dizabilități locomotorii (rampă, elemente de fixare, loc pentru fixarea scaunului cu roțile etc.) – în acest caz persoana cu dizabilități locomotorii este pasager. În certificatul de înmatriculare a mijlocului de transport reutilat, în rubrica “Anul producerii” este indicat anul fabricării caroseriei, iar în rubrica “Note speciale” este scrisă mențiunea “Reutilat în anul:____, nr. Certificatului de reutilare:_____”. Reutilarea mijloacelor de transport respective este realizată doar la stațiile/centrele tehnice autorizate în acest domeniu, care nu se află pe teritoriul Republicii Moldova; **pct. 15².** Reutilarea mijloacelor de transport menționate la pct. 15¹ după import, astfel încât acestea să piardă caracteristicile specifice mijloacelor de transport destinate transportării persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor, se consideră utilizare a mijlocului de transport contrar destinației finale.

- 3.9 **Hotărârea Guvernului nr. 1413/2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a compensației pentru serviciile de transport, pct. 1.** În sensul prezentului Regulament, noțiunile utilizate semnifică următoarele: **subpct. 2) persoană cu dizabilități locomotorii** – persoană cu deficiențe ale aparatului locomotor, care, în interacțiune cu diverse obstacole, împiedică/crează dificultăți la deplasarea acesteia, necesitând mijloace ajutătoare tehnice și/sau suportul unei alte persoane, circumstanțe care pot îngreuna participarea ei deplină și eficientă la viața societății în condiții de egalitate cu celelalte persoane. Afecțiunile aparatului locomotor sunt stabilite în anexa nr. 3 la prezentul Regulament; **pct. 3. subpct. 5** Au dreptul la compensație: persoanele cu dizabilități locomotorii (inclusiv copiii cu dizabilități locomotorii în vârstă de până la 18 ani), cetățeni ai Republicii Moldova sau cetățeni străini având domiciliul legal în Republica Moldova în condițiile legii și se află în evidența structurilor teritoriale de asistență socială de la locul de trai; **pct. 5. subpct. 3** La cererea pentru stabilirea compensației se anexează copiile următoarelor documente: concluzia privind necesitatea deservirii cu transport a persoanei cu dizabilități locomotorii, eliberată de către Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, care se prezintă numai în cazul categoriilor de persoane specificate la pct. 3 subpct. 5) din prezentul Regulament; **pct. 6.** La eliberarea concluziei privind necesitatea deservirii cu transport (conform modelului din anexa nr. 4 la prezentul Regulament, pentru categoriile de persoane specificate la pct. 3 subpct. 5), Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă ia în considerare afecțiunile aparatului locomotor stabilite în anexa nr. 3 la prezentul Regulament. Copia concluziei se anexează la dosarul solicitantului; **Anexa nr. 3 Lista afecțiunilor aparatului locomotor, pct. 1.** Bont de coapsă (unilateral/bilateral), bont de gambă (unilateral/bilateral) și bont al piciorului propriu-zis la nivelul articulației Shopard sau Lisfranc bilateral, care generează deficiențe funcționale și structurale de locomoție de grad accentuat sau sever (indiferent dacă este protezat sau neprotezat); **pct. 2.** Redoare strânsă (artrogenă, miogenă, neurogenă) în poziție vicioasă a articulației coxofemorale (unilateral/bilateral), a articulației genunchiului (unilateral/bilateral) și a articulației talocrurale (bilateral), care generează deficiențe de locomoție de grad accentuat sau sever;

pct. 3. Anchiloză a articulațiilor membrului pelvin, care generează deficiențe de locomoție de grad accentuat sau sever; **pct. 4.** Pseudoartroză a osului femural sau a oaselor gambei cu dereglări de locomoție accentuate sau severe, pentru perioada de tratament chirurgical sau în cazul în care nu poate fi recuperată chirurgical; **pct. 5.** Osteoartroză deformantă a două sau mai multe articulații ale membrului pelvin, care generează deficiențe funcționale și structurale de locomoție de grad accentuat sau sever (indiferent de geneza lor), cu necesitate de suport asistiv și/sau neprotezabil; **pct. 6.** Maladie vasculară a membrelor inferioare (sindrom posttrombotic, elefantism), care generează deficiențe funcționale de locomoție de grad accentuat sau sever; **pct. 7.** Pareză sau plegie a membrului pelvin de orice geneză (centrală, vasculară, posttraumatică), care generează deficiențe de locomoție de grad accentuat sau sever.

IV. În concluzie, Consiliul reține următoarele

- 4.1 Consiliul reține că petiționarul invocă presupusa discriminare în acces la servicii și bunuri disponibile publicului pe criteriu de dizabilitate, manifestată prin imposibilitatea de a importa un vehicul pentru transportarea persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor nereutilat. În particular, petiționarul a notat că unele persoane cu dizabilități locomotorii severe care se încadrează în anexa nr. 3 a Hotărârii Guvernului nr. 1413/2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a compensației pentru serviciile de transport și sunt eligibile pentru a beneficia de facilități fiscale și vamale la importul unui mijloc de transport, nu au nevoie ca mijlocul de transport importat să fie reutilat, făcând referire la situația sa, precum și la faptul că în 2019 a importat un mijloc de transport nereutilat cu aplicarea facilităților respective. Petiționarul indică că în urma modificărilor operate la Regulamentul cu privire la modul de aplicare a facilităților fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 474/2016, aceste persoane nu pot importa un mijloc de transport nereutilat, subsecvent, sunt în imposibilitate de a beneficia de facilități fiscale și vamale.
- 4.2 În această privință, Consiliul notează că a examinat corespunderea prevederilor contestate cu standardele internaționale și naționale privind nediscriminarea în cadrul Avizului consultativ emis la 29 decembrie 2023 pe marginea cauzei nr. 108/23¹ și a constatat următoarele.
- 4.3 Astfel, Consiliul a reținut că în anul 2016, persoanelor cu dizabilități locomotorii severe li s-a acordat posibilitatea de a beneficia de facilități fiscale și vamale pentru importarea unui mijloc de transport destinat transportării acestora, obținut cu titlu gratuit (donație), (reutilat în modul corespunzător), clasificat la poziția tarifară 8703, în schimbul compensațiilor specificate la art. 49 din Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități. În 2019, cerințele privind reutilarea obligatorie a mijlocului de transport importat și privind obținerea acestuia cu titlu gratuit (donație) au fost excluse. În argumentarea acestor măsuri, în nota informativă a proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative², autorii au indicat în special că persoanele cu dizabilități ale aparatului locomotor nu pot identifica și primi de peste hotare mijloace de transport cu titlu gratuit (donație), care să fie și reutilate în mod corespunzător, respectiv sunt nevoite să procure mijloacele de transport, nereutilate și nu pot beneficia de scutiri de drepturi la import. Totodată, din cauza că nici în țară nu există centre tehnice specializate/autorizate pentru reutilarea mijloacelor de transport, persoanele cu dizabilități nu pot efectua și documenta oficial acest lucru. Respectiv, autorii proiectului au recunoscut că mecanismul existent la acea etapă crea dificultăți în exercitarea dreptului persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor de a beneficia de facilități la importul mijloacelor de transport destinate pentru transportarea acestora. Totodată, drept scop al elaborării proiectului de lege a fost indicată asigurarea unei mai bune mobilități a persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor, care au avut și au probleme pentru a se deplasa, după caz, la locul de muncă, instituțiile medicale și de reabilitare, de asistență socială, de ocupare în câmpul muncii ș.a.

¹ https://egalitate.md/wp-content/uploads/2021/01/108_23_Draft_Aviz_constatare_final.pdf

² <https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactenormative/tabid/61/LegislativId/4445/language/ro-RO/Default.aspx>

- 4.4 Ulterior, în anul 2022 au fost inițiate o serie de modificări la cadrul normativ în domeniu prin care cerința reutilării mijlocului de transport importat a fost din nou introdusă. Astfel, prin Legea nr. 356/2022 pentru modificarea unor acte normative, a fost modificat art. 124 alin. (14) pct. 1 din Codul Fiscal nr. 1163/1997, astfel, la alineatul (14) punctul 1), după textul „Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități” a fost introdus textul „(reutilate în mod corespunzător)”. Prin aceeași lege, în Codul Vamal nr. 95/2021 a fost introdus articolul 277²⁵ care prevede la alin. (13) lit. a) că sunt scutite de taxă vamală mijloacele de transport, indiferent de termenul de exploatare: importate și, după caz, livrate cu titlu gratuit pentru transportul persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor, în temeiul prevederilor art. 49 alin. (3) din Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități *(reutilate în mod corespunzător), clasificate la poziția tarifară 8703 (cu capacitatea cilindrică a motorului de până la 2500 cm³ inclusiv).*” În nota informativă a proiectului³, cu referire la modificarea art. 124 din Codul Fiscal, autorii au indicat că revizuirea condițiilor de acordare a facilităților la importul mijlocului de transport, *prin înaintarea cerinței ca mijloacele de transport importate să fie reutilate în modul corespunzător cu agregate necesare și dotate cu mecanisme speciale pentru adaptarea corespunzătoare necesităților persoanelor cu dizabilități locomotorii*, a avut drept scop condiționarea utilizării scutirii conform destinației, asigurând folosirea mijloacelor de transport introduse pe teritoriul Republicii Moldova cu scutire de la plata drepturilor de import, exclusiv de către persoanele cu dizabilități locomotorii.
- 4.5 Subsecvent, prin Hotărârea Guvernului nr. 311/2021 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului pentru implementarea politicii fiscale și vamale, Regulamentul cu privire la modul de aplicare a facilităților fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 474/2016, a fost modificat în vederea aducerii în concordanță cu prevederile legislative menționate. Astfel, a fost impusă condiționalitatea reutilării obligatorii, în mod corespunzător a mijlocului de transport importat. Totodată, actul normativ a fost completat cu punctele 15¹ și 15² care explică ce reprezintă un mijloc de transport reutilat în modul corespunzător: **lit. a)** care sunt utilizate cu agregate necesare și cu mecanisme speciale pentru adaptarea acestora corespunzător necesităților persoanelor cu dizabilități locomotorii – în acest caz, persoana cu dizabilități locomotorii este conducătorul mijlocului de transport cu destinație specială; sau **lit. b)** care sunt construite/adaptate special pentru transportarea persoanelor cu dizabilități locomotorii (rampă, elemente de fixare, loc pentru fixarea scaunului cu roțile etc.) – în acest caz, persoana cu dizabilități locomotorii este pasager. De asemenea, în certificatul de înmatriculare a mijlocului de transport reutilat, în rubrica „Anul producerii” este necesar a fi indicat anul fabricării caroseriei, iar în rubrica “Note speciale” este scrisă mențiunea “Reutilat în anul:____, nr. Certificatului de reutilare:_____”. Mai mult, legiuitorul subliniază că reutilarea mijloacelor de transport respective este realizată doar la stațiile/centrelor tehnice autorizate în acest domeniu, care nu se află pe teritoriul Republicii Moldova. Totodată, este reglementat că reutilarea mijloacelor de transport menționate la pct. 15¹ după import, astfel încât acestea să piardă caracteristicile specifice mijloacelor de transport destinate transportării persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor, se consideră utilizare a mijlocului de transport contrar destinației finale.
- 4.6 Astfel, Consiliul a reținut că reintroducerea condiționalității cu privire la reutilarea mijlocului de transport pentru a putea fi importat cu aplicarea facilităților fiscale și vamale a fost argumentată, în repetate rânduri, prin necesitatea asigurării că facilitățile acordate persoanelor cu dizabilități nu sunt utilizate abuziv, precum și că mijloacele de transport importate cu scutire de la plata drepturilor de import sunt folosite exclusiv de către persoanele cu dizabilități locomotorii, dar nu de alte persoane. În această privință, Consiliul a luat act de faptul că, potrivit informației prezentate de către Serviciul Vamal, numărul de cazuri de utilizare frauduloasă a dreptului de a importa un mijloc de transport cu aplicarea facilităților fiscale și vamale a constituit în 2021 – 1 caz; în 2022 – 0 cazuri; în 9 luni ale anului 2023 – 0 cazuri. Totodată, numărul de cazuri de utilizare frauduloasă a destinației finale a mijloacelor de transport importate de către/pentru persoanele cu dizabilități cu

³<https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactenormative/tabid/61/LegislativId/6280/language/ro-RO/Default.aspx>

aplicarea facilităților fiscale și vamale a constituit în 2021 – 13 cazuri; în 2022 – 42 cazuri; în 9 luni ale anului 2023 – 72 cazuri.

- 4.7 De asemenea, conform aceleiași surse, de către persoanele cu dizabilități locomotorii severe cu beneficierea de facilități fiscale și vamale au fost importate în anul 2019 – 121 de mijloace de transport, în anul 2020 – 543, în anul 2021 – 1249; în anul 2022 – 786; iar în anul 2023 (până la 13.10.2023) – 33 mijloace de transport. În 2024, au fost importate 35 de mijloace de transport cu aplicarea facilităților fiscale și vamale. Respectiv, micșorarea semnificativă a numărului mijloacelor de transport importate în 2023-2024, urmare a intrării în vigoare la 01.01.2023 a modificărilor operate prin Legea nr. 356/22, denotă faptul că actualul mecanism de aplicare a facilităților fiscale și vamale este unul descurajator, or un număr semnificativ de persoane cu dizabilități locomotorii nu pot beneficia de aceste facilități din cauza condiționalității ca mijlocul de transport să fie reutilat.
- 4.8 În acest sens, Consiliul a subliniat că legiuitorul, conform pct. 28 și 29 a HG nr. 474/2016, admite conducerea mijloacelor de transport importate de către *persoanele abilitate cu atribuții de însoțire/îngrijire a persoanelor cu dizabilități locomotorii severe*. În asemenea situații când persoana cu dizabilități angajează o persoană abilitată cu atribuții de însoțire/îngrijire care să poată conduce autovehiculul, mijlocul de transport importat nu necesită reutilare suplimentară. În același context, este necesar a fi luat în considerare și faptul că nu toate persoanele cu dizabilități locomotorii care se încadrează în anexa nr. 3 a HG nr. 1413/2016 au nevoie ca mijlocul de transport destinat transportării acestora să fie reutilat cu rampă, elemente de fixare, loc pentru fixarea scaunului cu roțile sau altele.
- 4.9 De asemenea, Consiliul nu a reținut justificarea potrivit căreia modificările operate la cadrul normativ au drept scop contracararea cazurilor de utilizare frauduloasă a destinației finale a mijloacelor de transport importate de către persoanele cu dizabilități cu aplicarea facilităților fiscale și vamale. În această privință, Consiliul, în rezultatul analizei datelor prezentate, a relevat că numărul cazurilor de abuz identificate anual de către Serviciul Vamal, raportat la numărul total al autovehiculelor importate pentru anul respectiv, este unul destul de mic. În această privință, Consiliul a notat că scopul legitim de contracarare a cazurilor de utilizare frauduloasă a destinației finale a mijloacelor de transport importate de către persoanele cu dizabilități cu aplicarea facilităților fiscale și vamale ar putea fi mai degrabă atins prin fortificarea mecanismului de control a modului de utilizare a acestor mijloace, dar nu prin restrângerea cercului de subiecți eligibili pentru a le importa. Or, Consiliul a constatat că legiuitorul nu a luat în calcul că persoanele care se încadrează în anexa nr. 3 a HG nr. 1413/2016 ar putea să nu aibă nevoie de reutilarea mijlocului de transport importat, așa cum este cazul petiționarului, în acest mod restrângând cercul de beneficiari (*a priori* limitativ⁴ din cauza listei afecțiunilor expuse în anexa nr. 3 a HG nr. 1413/2016) ai facilităților fiscale și vamale, persoane cu dizabilități locomotorii severe.
- 4.10 Astfel, având în vedere că până la etapa actuală nu au fost adoptate măsurile necesare pentru a înlătura situația constatată, **Consiliul reiterează către Guvern recomandarea de a revizui politicile privind acordarea facilităților fiscale și vamale persoanelor cu dizabilități locomotorii severe, prin excluderea sintagmei „reutilate în mod corespunzător” din art. 124 alin. (14) pct. 1 din Codul Fiscal nr. 1163/1997, art. 277²⁵ alin. (13) lit. a) din Codul Vamal nr. 95/2021, pct. 14 și 15¹ din HG nr. 474/2016, astfel încât prevederile menționate să nu dezavantajeze nici o persoană ce se încadrează în anexa nr. 3 a HG nr. 1413/2016.**

Președinte

Ian FELDMAN

⁴ https://egalitate.md/wp-content/uploads/2016/04/Decizie_constatare_62_-2020.pdf